

UCHWAŁA Nr XX/107/2012
RADY POWIATU w WĄBRZEŹNIE
z dnia 20 czerwca 2012 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2012– 2014

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz.1055, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1281) oraz art. 180 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 i Nr 288, poz. 1690 oraz z 24 maja 2012 r. poz. 579, uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2012 – 2014, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

TI-472 RADCA PRAWNY
Barbara Lech-Gajewska

Przewodniczący Rady

Adam Puchala

Uzasadnienie

W dniu 01 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która zobowiązuje powiaty do opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, zgodnie z art. 180, ust. 1 pkt 1.

Proponowany Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2012 – 2014 został przedyskutowany i zaakceptowany przez Kierowników Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Wąbrzeskiego.

Wobec powyższego zasadne jest podjęcie przez Radę Powiatu w Wąbrzeźnie niniejszej Uchwały.

Przewodniczący Rady

Adam Puchała

Załącznik do uchwały Nr XX/107/2012

Rady Powiatu w Wąbrzeźnie

z dnia 20 czerwca 2012 r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY
ZASTĘPCZEJ W POWIECIE WĄBRZESKIM
NA LATA 2012-2014**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

w Wąbrzeźnie

Wąbrzeźno, czerwiec 2012 r.

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Pieczą zastępczą - słownik pojęć	3
III.	Założenia ogólne systemu pieczy zastępczej	5
IV.	Rodzinna i instytucjonalna pieczę zastępcza na terenie Powiatu Wąbrzeskiego	5
V.	Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej	11
VI.	Odbiorcy programu	13
VII.	Cele programu	13
VIII.	Kierunki działań w zakresie rozwoju pieczy zastępczej	14
IX.	Limit rodzin zastępczych zawodowych na terenie Powiatu Wąbrzeskiego na lata 2012-2014	15
X.	Realizatorzy programu	15
XI.	Finansowanie programu	16
XII.	Wskaźniki osiągnięcia celu	16
XIII.	Monitoring i ewaluacja programu	16

I. Wstęp

W dniu 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z Zarządzeniem Nr 17/2011 Starosty Wąbrzeskiego z dnia 13 października 2011r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i z dniem 01 stycznia 2012r. realizuje zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania przeznaczone dla organizatora rodzinnej pieczy zastępczej określone w w/w ustawie art. 76 ust. 4 i art. 180 i 181.

Ustawa kompleksowo reguluje zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Jednym z zadań własnych obligatoryjnych powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Zmiany prawne spowodowały wprowadzenie nowego słownika pojęć i zmianę całego systemu pieczy zastępczej.

II. Piecza zastępcza - słownik pojęć

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Rodzina może otrzymać wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego i rodzin wspierających. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Rodzice niewydolni wychowawczo mogą korzystać ze wsparcia w postaci asystenta rodziny. Asystent rodziny wspomaga jej członków w oparciu o wspólnie z nimi opracowany plan pracy, udziela im pomocy, wspiera ich aktywność, motywuje do działania.

Praca z rodziną – prowadzona przez gminę lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizacji spotkań dla rodzin, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji. Praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Asystent rodziny – prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Pracę asystenta rodziny organizuje ośrodek pomocy społecznej w gminie.

Placówka wsparcia dziennego – prowadzona przez gminę lub inny podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej. Placówka wsparcia dziennego może

zapewniać opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe i rozwój zainteresowań lub organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne lub indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne lub realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Rodzina wspierająca – ustanawiana przez wójta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny przeżywającej trudności, wspiera rodzinę w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzeniu gospodarstwa domowego lub kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pieczą zastępczą – jest sprawowana wówczas, kiedy brak jest możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców naturalnych. Pieczę organizuje powiat. Jest sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, doprowadzenia przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodzica dziecka lub innej osoby, jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, iż dziecko doznawało przemocy w środowisku rodzinnym.

System pieczy zastępczej – to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców

Formy pieczy zastępczej - zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana formach rodzinnej pieczy zastępczej tj.: rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej tj.: placówki opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo – wychowawczej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Rodzinna piecza zastępcza – to czasowa forma sprawowania opieki nad dzieckiem, która trwa nie dłużej niż do momentu uzyskania przez to dziecko pełnoletności. Jest ustanowiona w sytuacji, kiedy rodzice naturalni nie mogą zapewnić swoim dzieciom opieki i wychowania. Rodzinna piecza zastępcza charakteryzuje się szeregiem cech, które są zgodne z psychologicznymi, społecznymi i rozwojowymi potrzebami dziecka. Rodzinne formy pieczy zastępczej są najbardziej zbliżone do naturalnego środowiska, w którym powinno wychowywać się dziecko. Dziecko osierocone lub czasowo pozbawione możliwości opieki ze strony rodziców biologicznych przebywając w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka nie jest anonimowe, ma konkretnych, stałych opiekunów, ze strony których doświadcza troski i opieki. Rodzinna piecza zastępcza zapewnia optymalne warunki rozwoju psychofizycznego dziecka. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne oraz rodzinny dom dziecka.

Organizator pieczy zastępczej – jest wyznaczoną przez starostę jednostką organizacyjną powiatu lub podmiotem, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. W przypadku, gdy wyznaczoną jednostką organizacyjną jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tym tworzy się zespół do spraw pieczy zastępczej. Na terenie jednego powiatu może działać więcej niż jeden organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynator pieczy zastępczej – to osoba sprawująca bezpośrednią opieką nad rodzinami zastępczymi oraz rodzinnymi domami dziecka, wyznaczona przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzina pomocowa – to rodzina, która przyjmuje opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania tej opieki przez rodziców zastępczych. Przyczyną niesprawowania opieki może być

wypoczynek, udział w szkoleniu rodziców zastępczych lub zaistnienie innych nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych. Rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka albo małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia powyższych funkcji. Osoby pełniące funkcję rodziny pomocowej są zobowiązane do zabezpieczenia dzieciom całkowitej opieki i wychowania, zgodnie z ich potrzebami, wpierania i udzielania im pomocy, umożliwienie im kontaktu z rodzicami naturalnymi.

III. Założenia ogólne systemu pieczy zastępczej

Celem systemu pieczy zastępczej określonym w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia. Troszcząc się o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową należy zapewnić ochronę przysługujących im praw i wolności. Celem jest także dobro rodziny, która stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i jest jej naturalnym środowiskiem do rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona i pomoc dla nich jest możliwa tylko we współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami. Zadania realizowane w systemie pieczy zastępczej są zgodne z zasadą pomocniczości. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

IV. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Powiatu Wąbrzeskiego

Na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w chwili obecnej łącznie jest 57 rodzin zastępczych, w tym 42 spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 15 niezawodowych rodzin zastępczych. Łączna ilość dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wynosi 78, w tym 55 dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych i 23 dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych.

Zestawienie tabelaryczne zostało stworzone na podstawie terminologii obowiązującej do 31 grudnia 2011 r.

Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Wąbrzeskim w latach 2009 – 2011

Typ rodziny zastępczej	2009	2010	2011
Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	53	58	56
Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	7	8	7

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2009-2011

Typ rodziny zastępczej	2009	2010	2011
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem	69	79	76
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem	13	13	13

Liczba powstałych nowych rodzin zastępczych w latach 2009-2011

Typ rodziny zastępczej	2009	2010	2011
Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem	8	9	4
Liczba rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem	2	0	0
Liczba dzieci umieszczonych ogółem	12	12	4

Jak wynika z przedstawionych danych dzieci umieszczone są głównie w rodzinach spokrewnionych, które najczęściej tworzą dziadkowie dziecka rzadziej rodzeństwo. Celem reformy w systemie pieczy zastępczej jest spowodowanie wzrostu zawodowego rodzicielstwa zastępczego, przy jednoczesnym przekształcaniu placówek opiekuńczo – wychowawczych, w których znajduje się duża liczba dzieci.

Dziecko powinno być kierowane do placówki opiekuńczo – wychowawczej dopiero po wyczerpaniu innych możliwości pomocy rodzinie naturalnej lub zapewnienia mu rodzinnych form pieczy zastępczej. Pobyt w rodzinie zastępczej, jak również w placówce powinien mieć charakter przejściowy. Osoby sprawujące bezpośrednią opiekę nad dzieckiem oraz instytucje zajmujące się wsparciem rodziny winny współdziałać z rodziną naturalną w celu powrotu dziecka.

W przypadku braku możliwości umieszczenia małoletnich dzieci na terenie Naszego powiatu np. w rodzinie zastępczej, dzieci umieszczane są w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów. Obecnie 2 małoletnich przebywa w zawodowych rodzinach zastępczych, 7 małoletnich przebywa w niezawodowych rodzinach zastępczych, a 7 dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych. Łącznie poza powiatem przebywa 16 małoletnich dzieci.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem w latach 2009-2011

2009	2010	2011
14	13	18

Na terenie Powiatu Wąbrzeskiego przebywają dzieci pochodzące z terenów innych powiatów. Obecnie przebywa 11 wychowanków w rodzinach zastępczych na terenie Naszego powiatu.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych pochodzących z terenów innych powiatów w latach 2009-2011

2009	2010	2011
9	11	12

W placówkach opiekuńczo – wychowawczych znajdujących się na terenie innych powiatów na maj 2012 r. przebywało z terenu naszego powiatu 25 dzieci z 11 rodzin.

Informacja o dzieciach pochodzących z terenu Powiatu Wąbrzeskiego przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów wg stanu na maj 2012 r.

NAZWA POWIATU	LICZBA DZIECI
Powiat Lipnowski	4
Powiat Brodnicki	1
Powiat Grudziądzki	6
Powiat Żniński	2
Powiat Chełmiński	5
Miasto Toruń	2
Powiat Włocławski	4
Powiat Policki	1
RAZEM	25

Małoletni obecnie przebywający w placówkach opiekuńczo – wychowawczych pochodzący z terenu Powiatu Wąbrzeskiego pochodzą z następujących gmin:

- 1) Gmina Miasto Wąbrzeźno – 11 małoletnich;
- 2) Gmina Wiejska Wąbrzeźno – 9 małoletnich;
- 3) Gmina Płużnica – 0 małoletnich;
- 4) Gmina Dębowa- łąka – 5 małoletnich;
- 5) Gmina Książki – 0 małoletnich.

Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Wąbrzeskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2009-2011

	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach
Rok 2009	38
Rok 2010	26
Rok 2011	34

Pomimo pozytywnych zmian społeczno – gospodarczych w Polsce w dalszym ciągu rodziny borykają się z wieloma problemami. Bezrobocie i nadużywanie alkoholu powoduje niewydolność opiekuńczo – wychowawczą. W przypadku rodzin niewydolnych wychowawczo, w których rodzice biologiczni nie podejmują żadnych kroków w celu poprawienia sytuacji oraz nie mogą lub nie potrafią wypełnić swoich obowiązków rodzicielskich, dochodzi często do sytuacji, w której decyzją sądów rodzinnych zostaje im ograniczona, zawieszona lub odebrana władza rodzicielska. W latach 2009 – 2011 liczba dzieci umieszczanych poza rodziną biologiczną utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Z ogólnej liczby dzieci umieszczonych poza rodziną biologiczną w roku 2011 24% stanowią umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a w rodzinach zastępczych – 76%.

Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną biologiczną 2009-2011

	2009	2010	2011
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Wąbrzeskiego	82	92	88
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych poza terenem Powiatu Wąbrzeskiego	14	13	18
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	38	26	34
Liczba dzieci umieszczonych ogółem	134	131	140

Z informacji pozyskanych z Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie Powiatu Wąbrzeskiego wynika, iż przewidywana liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014 wynosi 87.

Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej z podziałem na gminy

	2012	2013	2014
Gmina Dębowa Łąka	2	3	3
Gmina Książki	4	4	4
Gmina Płużnica	3	5	5
Gmina Wąbrzeźno	5	2	2
Miasto Wąbrzeźno	17	13	15
Ogółem	31	27	29

Należy zaznaczyć, iż w prowadzonych sprawach opiekuńczych ograniczono władzę rodzicielską nad małoletnimi, a ingerencja sądu kończyła się postanowieniem o umieszczeniu w placówce - 18 małoletnich w roku 2009, w roku 2010 - 5, natomiast w roku 2011 – 6 małoletnich. Przedstawione dane nie zawierają umieszczeń w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i socjoterapii, które nie należą do instytucjonalnej pieczy zastępczej w znaczeniu ustawy.

Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Wąbrzeskiego umieszczonych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i socjoterapii w latach 2009-2011

	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach
Rok 2009	5
Rok 2010	8
Rok 2011	11

W Powiecie nie istnieją także Rodzinne Domy Dziecka dlatego małoletnie dzieci trafiają do domów dziecka o dużej liczbie dzieci. Rozwój rodzinnego systemu pieczy zastępczej pozwoli, chociaż w części zapewnić komfort bytowy i psychiczny małoletnich. Ponadto warto zaznaczyć, iż od roku 2020 nie będzie można umieszczać małoletnich dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo – wychowawczych (wyjątek stanowią rodzeństwa), a tworzone placówki będą wyłącznie dla 14 dzieci, co pozwoli na uzyskanie warunków jak najbardziej zbliżonych do domu rodzinnego. Inwestycja w rozwój pieczy zastępczej przyniesie również odzwierciedlenie w budżecie powiatu.

V. Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej

1. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 ze zm.) do zadań własnych powiatu w zakresie pieczy zastępczej należą:
  - a) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
  - b) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
  - c) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielniania,
  - d) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
  - e) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
  - f) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
  - g) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
  - h) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
  - i) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
  - j) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej niezbędnych badań lekarskich,
  - k) prowadzenie rejestru danych o przeszkolonych kandydatach na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka,
  - l) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
  - m) finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - n) finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - o) finansowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,

- p) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
  - q) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
  - r) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
  - s) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców mających miejsce zamieszkania i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.
2. Do zadań powiatu w zakresie organizatora pieczy zastępczej należą:
- a) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
  - b) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
  - c) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
  - d) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
  - e) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
  - f) zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia i rodzin pomocowych,
  - g) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
  - h) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
  - i) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
  - j) zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
  - k) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
  - l) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę,

- m) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- n) zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- o) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznie sprawozdania z efektów pracy,
- p) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- q) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku,
- r) wyznaczanie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dla rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

VI. Odbiorcy programu

Program skierowany jest do:

- 1) dzieci całkowicie i częściowo pozbawionych opieki rodziców przebywające w pieczy zastępczej;
- 2) rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej;
- 3) rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka;
- 4) osób usamodzielnianych;
- 5) kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 6) rodzin pomocowych sprawujących czasową opiekę nad dziećmi pozbawionymi opieki rodziców;
- 7) kierownictwa i wychowawców pieczy instytucjonalnej, w przypadku jej powstania.

VII. Cele programu

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2012 – 2014 jest stworzenie warunków do skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wąbrzeskiego sprawowanej w formach rodzinnej i instytucjonalnej.

Cele szczegółowe:

- 1) organizacja kompleksowego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizacja systemu kwalifikowania kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.

VIII. Kierunki działań w zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej

Organizacja kompleksowego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej

- Zadania:
- 1) zapewnienie środków finansowych na świadczenia obowiązkowe dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka;
  - 2) zapewnienie środków finansowych na świadczenia fakultatywne dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka;
  - 3) zapewnienie środków finansowych na tworzenie rodzin pomocowych;
  - 4) zapewnienie środków finansowych na zatrudnienie odpowiedniej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
  - 5) zapewnienie środków finansowych dla usamodzielnianych wychowanków;
  - 6) zapewnienie wsparcia dla osób usamodzielnianych;
  - 7) zapewnienie środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy instytucjonalnej;
  - 8) tworzenie warunków do powstania placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Wąbrzeskiego;
  - 9) dochodzenie należności od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej;
  - 10) współpraca z asystentami rodzinnymi, zespołami interdyscyplinarnymi, ośrodkami pomocy społecznej na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
  - 11) współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie pomocy i oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Zapewnienie wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

- Zadania:
- 1) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych;
  - 2) zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w ramach grup wsparcia;
  - 3) prowadzenie poradnictwa psychologicznego i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy;
  - 4) zapewnienie środków finansowych na zatrudnienie psychologa.

Organizacja systemu kwalifikowania kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej

- Zadania:
- 1) promocja pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wąbrzeskiego;
  - 2) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
  - 3) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka;

- 4) zatrudnienie psychologa celem przeprowadzania działalności diagnostyczno-konsultacyjnej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnych domów dziecka;
- 5) przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnych domów dziecka.

IX. Limit Rodzin Zastępczych Zawodowych na terenie Powiatu Wąbrzeskiego na lata 2012 – 2014

Określenie limitu rodzin zastępczych zawodowych pozwoli ułożyć harmonogram potrzeb i wydatków na okres 3 lat. W tabeli poniżej przedstawiono plan pozyskania w każdym roku realizacji programu jedną zawodową rodzinę zastępczą, w której może przebywać troje dzieci.

Rok	2012	2013	2014
Liczba zawodowych rodzin zastępczych	1	1	1

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka są zobowiązani do ukończenia szkoleń. Po jego ukończeniu otrzymują świadectwo ukończenia szkolenia, które obok w/w warunków oraz posiadania predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej stanowi element niezbędny do uzyskania zaświadczenia kwalifikacyjnego umożliwiającego prowadzenie rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnego domu dziecka. Jednym z podstawowych działań programu w roku 2012 jest promocja, nabór i szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych.

Na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w chwili obecnej jest dwóch kandydatów do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej, które wyraziły akces do pełnienia tej roli.

X. Realizatorzy programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2012-2014 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie przy współpracy z:

- 1) Rodzinami zastępczymi;
- 2) Kandydatami na rodziny zastępcze;
- 3) Rodzinami pomocowymi;
- 4) Placówkami opiekuńczo-wychowawczymi;
- 5) Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Wąbrzeskiego;
- 6) Komendą Powiatową Policji w Wąbrzeźnie;
- 7) Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Wąbrzeźnie;
- 8) Organizacjami pozarządowymi;
- 9) Sądem Rejonowym w Wąbrzeźnie;;
- 10) Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wąbrzeźnie;

- 11) Szkołami podstawowymi, gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi z terenu Powiatu Wąbrzeskiego;
- 12) Lokalnymi mediami.

XI. Finansowanie programu

Źródłem finansowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2012-2014 są środki finansowe pochodzące z budżetu Powiatu Wąbrzeskiego, a także:

- 1) Środki Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- 2) środki budżetu państwa;
- 3) środki budżetu województwa;
- 4) środki własne samorządów gminnych;
- 5) inne środki.

XII. Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Ilość artykułów i informacji dotyczących pieczy zastępczej w lokalnej prasie i telewizji.
2. Liczba osób objętych poradnictwem.
3. Liczba zakwalifikowanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.
4. Liczba przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka.
5. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
6. Liczba zorganizowanych szkoleń dla rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka podnoszących ich umiejętności i kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.

XIII. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring programu będzie polegała na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację przez koordynatora programu wg przygotowanego wzoru stanowiącego załącznik do programu.

Za realizację programu odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie, w szczególności zespół do spraw pieczy zastępczej. Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie przedkłada Zarządowi Powiatu w Wąbrzeźnie zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej wraz ze złożonym projektem budżetu. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie przedstawiając Staroście Wąbrzeskiemu i Radzie Powiatu w Wąbrzeźnie coroczne sprawozdanie z efektów pracy będzie uwzględniał wskaźniki realizacji określone w niniejszym programie po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane podczas monitoringu.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych zadań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników oraz odpowiedzią na poniższe pytania:

- 1) Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim?
- 2) Czy zagwarantowano wystarczające środki finansowe na realizację zadań zgodnie z programem?

- 3) Czy współpraca z realizatorami programu stwarza właściwe warunki do współdziałania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej?
- 4) Jakie zadania były realizowane, a jakie należałoby zmienić i dlaczego?
- 5) W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie, realizacja zadań gwarantują realizację założonych celów programu?

Przewodniczący Rady

Adam Puchala